

# FELELMÉNYEK NAPLO

Egyesületi árak		Vidéken:	
Melyben:		1-20 K:	
1 évre	1 K.	1 óra	1-20 K.
3 évre	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 óra	9 K.
1 évre	12 K.	1 óra	15 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Szent István-tér 1.  
TELEFON 308.  
Egyes szám: 4 fillér.  
Hirdetés díjszámba szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

## Frontra az árdragi- tókkal.

Brassó város tanácsa a következő közlést adta ki:

Az uszora ellen megindult harc kapcsán a polgármester utasította a rendőrkapitányságot, hogy minden férfiszemély nevét, akit uszoráért jogérvényesen elítéltek, a polgármesteri hivattal azonnal közölje. Ha azután a katonai ügyosztály nyilvántartása alapján megállapítást nyerne, hogy az illető egyén tulajdonképpen hadköteles és közérdekből, vagy jogos magánérdekből hosszabb, vagy rövidebb időre a szolgálat alól felmentett, akkor a város hivatalból megkeresi az illetékes katonai parancsnokságot, hogy az uszora miatt elítéltet szolgálatára azonnal hívja be, mert az ilyen egyén nyilvánvalóan elvesztette azt a jogosultságát, hogy mint „nélkülözhetetlen” polgári foglalkozásában meghagyassék.

Brassó olyan példát ad, amelyet nemcsak követni kell, hanem még szélesebb terjedelemben, országosan meg kell valósítani.

Kik kezdték az árdragítást Magyarországon? Azok a galíciai menekültek, akik idejöttek minden nélkül és egyik fővárosi lap szerint csak Budapestről 30 millió koronával állottak odább. Legnagyobb részük erős, egészséges ember volt, a mostani pótszemléken feltétlenül megütnék a mértéket; ha akkor ezeket összeszedik és a legelső árdragításnál elszállítják a galíciai frontra: több lett volna a katonánk és kevesebb az uszorás. Mi pedig ehelyett megtürtük az uszora felburjánzását, engedjük az árakat a végtelenségig felhajtani, felhizlaltunk minden piócat s még mindig azt hisszük, hogy ánkétekkel, hivatalok szervezésével, hirlapi vitákkal és néhány koronás pénzbüntetésekkkel le tudjuk törni az uszorát.

Beszéljünk már egyszer őszintén, mint Brassó városa. Nincs uszora uszorás nélkül. Az uszora elleni elméleti harc

csak üres levegőverdesés; fogjuk nyakon az uszorásokat.

Az uszorás a legnehezebben megfogható gonosztevő; száz eset közül egyszer csipik rajta az ipsét, a többivel a kiuzsorázottak kényelemszeretete, vagy röstelkedése révén megszabadul. Ha egyszer egy uszorást sikerül fölönfogni, nyugodtak lehetünk, hogy annak a lelkét — ha van lelke az ilyen kétlábu piócának — nem az az egy eset terheli. Uzoráskodott előbb is és ha lefizette, vagy leülte a büntetést, megint csak nyuálni fogja embertársait. Még a pénzbüntetést is behajítja későbbi áldozataira. Az ilyen közveszélyes büntetésekkel szemben csak egy védekezés van: lehetetlenné tenni nekik gyakorlatos mesterségük folytatását egyszer s mindenkorra.

Be kell sorozni az árdragítókat katonának.

Brassó város kezdeményezése szép, de nem elég. Hogy

„nélkülözhetetlen” fölmentett árdragítókat behívják katonai szolgálatra, ez az ötlet Kolombus tojása: csodálatos, hogy eddig senkinek eszébe nem jutott. Most aztán tessék sürgősen követni a jó példát mindenütt.

Vannak olyan árdragító is, akik fegyveres szolgálatra nem alkalmasak; nagyszerűen beválnának ezek például munkás osztagokban, sáncot ásní, vagy lövész, élelmiszert hordani a lövészárókba, itthon kaszárnyákat takarítani, katonaj rakatárakat esős éjszakán át őrizni s más efféle hasznos segédszolgálatokra. Még az árdragító kofákat, szatocsnékat is lehetne kórházsűrűlésre, s hasonló közmunkákra kötelezni, még pedig nem 15 napra, hanem a háború egész tartamára.

Ne az uszora miatt keseregjünk, hanem járjunk el a legnagyobb könyörtelenséggel az uszorások ellen.

## Sikerrel a döntés felé.

A békemozgalom eseményei.

A békemozgalmat folytatják.

Wilson üzenetet küldött az amerikai szenátusnak, és azt a nagykövetelek és követelek útján az összes hadviselő államokhoz is eljuttatva, folytatni kívánja a békeközvetítést. Az üzenet súlyt helyez a tengerek szabadságára, a kis nemzetek védelmére, a megkötendő béke szabadalvú, tartós voltára.

Az oláh tragédia utolsó felvonása Moldvában.

Moldvában áll a harc. Aligha lehet szó komolyabb ellenoffenzíváról, hanem csupán arról, hogy az orosz román haderő mindent elkövet, hogy a központi hatalmak szövetséges seregeit az előrehaladásban feltartóztassa. A Szereth mentén azért is hevesebb az ellenséges ellentállása, mert ez a vonal életre-halálra fontos, nem ugyan az elvesztett Románia, hanem Oroszország számára. A Szereth-vonal már nem Moldvát, hanem Oroszország nagy magtárát, Besszarábiát védi. A Szereth-vonal kulcsa Galac, amely

két hét óta ágyuink tüzeben áll. Galacot ugylátszik a vérső-  
kig védeni akarják, még pedig nemcsak közvetlenül magából a várból, hanem a vár környékén szolgálatot csatákkal is, így például legutóbb orosz lövés-  
hajtott végre nagyszabásu rohamokat Galac körül. Az orosz felmentő csapat általában derekasan harcol, óriási veszteségekkel dolgozik és ami ágyuink ellen tehetőlen. Mindkét sereg nagyon sokat szenved a hidegtől, amely ézen a vidéken óriási nagy.

Az oroszok belső bonyoldalmái.

Stürmer újabb megbízatása élénken foglalkoztatja az orosz politikai köröket. A szabadalvók állandóan attól tartanak, hogy Stürmer most visszaadja a kölcönt Miljukovnak és a kadétpártnak és feloszlatja a dumát. Általában az a nézet, hogy Galicya herceg miniszter elnök csak névleges vezetője lesz a hatalomnak, azt valószínűleg Stürmer fogja egyedül gyakorolni.

## Levél a háborus teendőkről.

— Reflexiók a hozzászólásokhoz. —  
(Két közlemény.)

II.

Nem az olyan népszövetségi gondolat erős és életrevaló helyi szervezetnek, hol a plebánus felmutat 400 tagot, minden Zsuzsát és Pannát beir, de a 400 közül 350 nek ő fizeti a tagdíjat. Az ilyen népszövetségi szervezetnek nem sok az értéke: inkább a világnak szól, mint a praktikus kereszténységnek. *Választó polgárok* legyenek a tagok, vagy legalább a tagok zöme!

A népszövetség mellett remélhetőleg a néppárt megyei és országos intézősége a háború után egy nagy választókat tömörítse. Nem baj, ha a kerület nem néppárti is, azért a néppárti községek szerződése megkötésével sok pozitív, vagy legalább negatív kötelességre szorítják képviselőjüket.

E most változól irányu működésünk tehát tervbe veendő, vagy ami még jobb: folytatandó, de a hitbizalmi működést mindig elsőrendűnek tartván. Mit ér, ha Ausztriában majdnem mindenki a christlich-social jelöltre szavaz, de a templomba nem jár senki. — Az alsó ausztriai Gutensteinban pl. mindenki a ker. socialis jelöltre szavazott, de mikor a híres P. Abel és P. Kolb bécsi jezsuita atyák missiót tartottak, volt olyan napjuk, hogy csak 3 hívő hallgatta tanításait. Fundamentum nélkül nincs épület, legalább valamelyes hitélet nélkül nem sokat ígérhet a szociális munkálkodás.

III. Az egyház hiveinek száma bizony-bizony csökkenében van. Pillantsunk csak a kereszteltek anyakönyvébe, s látni fogjuk, hogy a születések 30—50—60 százalékkal csökkentek a háború alatt. Effelett részben ugyan most nem csodálkozhatunk, mert hisz háború van, azonban a katonai hatóságok gondoskodván a katonák feltételül kijáró szabadságolásáról, — mégis nem volna szabad olyan kevés keresztelőt viznek fogynia, mint a mennyi fogy!

Vajjon mit beszél a nép, a jó kat. népünk, látva a háború borzalmaival, hallván fiainak szenvedéseit és hétről-hétre az árván maradt harang panaszos szavát, mellyel a harciéren egymásután hősi halált haló férfiakat siratja. Minek gyermekeket hozni a világra? Hogy lemészárolják? Hogy öreg napjainkra ne legyen se munkánkban, sem betegségünkben, sem gyengye elhagyatottságunkban segítőnk és ápolónk? Ne legyen gyermekünk! Egy se nőjön fel ilyen szenvedésre! Irigyen

néznek hűveink az egyező kalvinistákra, hogy azok a jó Isten jobban szereti, mint a kat. biveket. Persze a nép fájalmában nem gondol arra, hogy 1200 kat. harcos közül könnyebben elesik, eltűnik 130-150-200 ember, mint a 20 reformátusból akár egy is!

Szomorú, hogy a nép így gondolkozik! De a nép eme gondolkozása jelöli meg a papság munkálkodásának harmadik nemét, mely szociális, sőt nemzeti kérdés ugyan, de alig lehet majd másképp megoldani, mint a harctérről visszatérő apák és főleg az anyák szervezésével és különös lelkipádogozásával. Németországban nagy szerűen beváltak a „Müttervereine”. Ok. En abban a szerűben, de feltétlenül bensőséges meggyőződésben vagyok, hogy minden hitközségben a Jézus Szíve, a Rózsafüzér társulat és Népszövetség mellett a háború után az Anyák köre sem hiányozhatik.

E négy társulat azután mindent felölel magában: a lelki életet, a harcias anyaszentegyházat és a társadalom alapjait, a keresztény családnak oltalmát. Az anyákat kell az isteni kegyelem hatáskörébe vonni, hogy ne legyenek akadályai a Teremtő Isten munkájának, és hogy a már világra szült gyermekeiknek gondos ápolói legyenek. Ha ezt elérjük, derekas munkát végeztünk az Isten országa és hazánk javára egyaránt.

Mind Ezek után az életből merített tapasztalataim alapján arra a következtetésre jutok, hogy ahol már van kath. kör, ifjúsági kör, katolikus polgári vagy olvasókör, vagy a kongregációk bármelyike, és van hozzá egészséges és tehetséges munkás elég, féhétt főleg, a városokban és nagyközségekben,

ott ezek minden módon fenntartandók, sőt a közönség igényeinek megfelelően modern fejlesztendők. Így a városokban és nagyközségekben máris meg volna az egyöntetűség a munkálkodásban.

A vidéken, mondjuk kisebb községekben, hol sem a közönség nem oly nagyigényű, sem a munka meg nem osztható, ott az említett két hitbuzgalmi (Jézus Szíve és Mária) társulat élénk vezetésével, a kath. népszövetség-kellő irányításával és az anyák körével (mind a négy városokban fejlesztendő!) is célt érhetünk. Ezzel azután adva volna a periferiák egyöntetű működése is.

Ha a városokban és falvakban ily irányban működünk, egy közös cél: a kath. hitélet fejlesztésén és kiépítésén, valamint egy feltétlenül megbízható katolikus hívő tábor megteremtésén: akkor már megtaláljuk a közös érintkezési pontot, az egyöntetűséget és a szervezetséget munkálkodásunkban. A vezető megyei organum ilyenmő utasításai biztos eredményre vezetnek. Ha a városban és falun legalább ily arányúkat tervezzük munkálkodásunkat, akkor biztosítva van a katolikus sajtóegyesület, a néppárt, a templomi könyvespolc, népszerűsége, az Ur házának látogatottsága, a szentségek gyakori vétele, a nép feltétlenül bizalma lelkipásztorához, és mindama igények kielégítése, amelyekkel az élet mestere, még a háború folyamán (a jó Isten tudja, mikor lesz vége!) de utána munkálkodásunkat biztosan irányítani fogja.

A világi elem bevonására e munkák végzésének 2. és 3. csoportjánál nagy szükségünk van. Mindenki azonban legjobban tudja, hogy kit és mire lehet alkalmasan felkérni a közös munkára. Erre

igazán csak egy vezérelv vezetett bennünket: a szükségesség. De-falokat e tekintetben megjelölni nem lehet.

A mi végte a megyei zsinatokat illeti, arról még korai volna beszélni.

1894-ben az egyházpolitikai törvények szentesítésekor a Püspöki Kar nem tartotta szükségesnek, hogy zsinatot tartson, pedig az egyházpolitikai törvények életbe léptetése nagy esemény volt a magyar katolikus Egyház életében.

Talán a háború után is simán térhetünk arra a békés munkálkodás idejére. Ha azonban egy szekularizációs, autonómiai, iskola államostási, párbér, birtokpolitikai mozgalom, hitéleti hanyatlás, tév-tanok vagy hitetlenség lépne fel nem várt erővel: már akkor tényleg indokolt volna a zsinat összehívása.

Kérjük a jó Isten, hogy kegyes főpásztoraink atyai vezetésével egyháziak, világiak mindnyájan békésen tudjunk dolgozni célunk elérésére — zsinatok tartása nélkül is!

Dr. Schoderbeck Lajos.

(A szerkesztőség megjegyzése: Mi, illetve egyik belmunkatársunk azt a kérdést vetettük fel, hogy vajon szükség lenne-e egy valami formájú központi szervezetre a háború után következő nagy munkában. Erre vonatkozólag kértük a hozzászólásokat. Érkeztek is. Most már azonban úgy látszik, teljesen a részletkérdésekre terelődik el a dolog, pedig ez nem tartozik a vitánkhoz. Kérjük tehát a hozzászólókat, hogy esetleges írásai a felvetett kérdést tárgyalják és ne csusszanak le a részletkérdés

vágányaira, mert az ily hozzászólásoknak, mint a kérdéshez nem tartozóknak nem adhatunk helyet. Az ilyesmi már szakkapba, illetve szervezetek elé valók.)

## Megrójjuk a Postás-könyvet.

— A derek postásokról — írja a kitűnő Magyar Kultúra — igazán nem azt várja a világ, hogy az irodalmat gyarapítsák; de azt az egyet elvárhatjuk tőlük s elvárhatják ők maguk is önmaguktól, hogy lelketlen üzerek ne használják fel őket irodalmi szenny és izléstelenség terjesztésére ujví köszöntő címén.

Kedves, régi szokás, gyermekkorunkból is emlékezünk már rája, hogy a postások újvére: „Postáskönyvvel” a kezükben gratulálnak, ezért egy kis borralvaló jár, amit ezektől az agyongyőrt, becsületes, szegény magyar emberektől bizonylan senki sem irigyel. Természetes az is, hogy ez a „Postáskönyv” című füzetet a derek levélhordók nem maguk állítják össze, hanem úgy veszik készen néhány fillérrért. Összeállítják pedig — kik mások állítanak össze? — azok az ügyes üzerek, akik mindenen tudnak kereskedni, még az újévén és a derek postások becsületén is. S mivel a postás minden házbán s minden lakásban lead egy-egy „postáskönyvet” képviseljük, hogy a kiadó megnyit nyér ezen a több milliónyi füzetlen.

Már most mit nyujt ezt a füzet? Kezemb veszem azt a füzetet, amelyet én magam kaptam 1917. január 1-én. Meg-

## TARCA.

### Két anya.

I.

Egy szegény özvegyasszony lakott a kis fiával a harmadik emelet egyik kis udvari lakásában. Nagyon szűken, nagyon összehúzóda éldegelt a kis nyugdíjából meg abból, a mit női kézimunkákkal keresett. Korán hajnalban már fölkel a későn éjteltájban feküdt le, mégis alig bírt annyit szerezni, hogy megélhettek belőle. s kis fiát tisztességesen öltöztethette.

A hincskát néha levették játszani az első emeletre a háziasszony kis fiához, az is hasonló kora volt és unatkozott magában a tömérdék szebbnél-szebb játéka közt is, melyek pazarul hevertek szanaszét.

A szegény asszonynak fájt a szíve, mikor fia álmétkodva és sovárogra beszélt azokról a gyönyörű holmikról, a miket Alfréd kapott a mamájától.

— Oh anyácskám, ha nekem is volnának olyan huszárjaim, a kiket le lehet szedni a lórol, aztán megint felültetni! És a lovak maguktól szálladnak a szobában. Oh,

anyácskám, sohasem láttál olyan szépet.

Arról beszél a szegény gyermek szüntelen, arról álmadozik ébren is, alva is; de szegényeknek kicsi koruktól kell megszokni, hogy a miért sóvárognak, azt nem kaphatják meg.

A gazdagoké a világ s minden, a mi azon található. Könyörületből vagy lenézésből dobhatnak valamit a szegénynek, mint Alfréd Sándornak egy-egy töröttlábu lovat vagy fejtelten huszár.

— Nesze neked is.

A szegénynek a hulladék, a gazdagnak minden, amit szeme, szája megkíván.

Igy nőtt fel a kis fiu, az egyik bőségben, a másik nélkülözésben az egyik büszkén, dacosan, követelőn, a másik engedelmeséghez és alázatossághoz szoktatva.

Egy darabig együtt jártak iskolába, már tudnillik ugy, hogy Sándor hóban, sárban, esőben és zivatarban egyformán gyalog tette meg az utat s bizony néha be is ázórt az ócska rongyos cipőskéje; Alfrédöt pedig ha csunya volt az idő, kocsiba ültették, bundával takargatták, úgy vitték, mint egy kis herceget. Még az iskola-szolgá is megemelte előtte a sápkáját, pedig az nagy ur, a ki kénye-

kedve szerint gorombáskodik a gyerekekkel.

Egyszer-kétszer megesett, hogy Sándort is beültették a kocsiába, Alfréd makacszkodott, hogy ültessék be. De a nagyságos asszonynak nem tetszett az a dolog. Otthon nem bánja, ha a gyerekek együtt vannak, legalább nem nyugóskodik és nem rakoncátlanokdik ugy ez Alfréd; de a nagyvilág előtt minnek mutogatni az efféle ismeretséget.

A ház mesterné, az a ravasz személy már ugys kifürkészte, hogy ő nagyságának van egy testvérhuga, ki valami szegény falusi tanítónak a felesége. A lakók is tudják már.

Aztán a multkor itt járt valaki már rokon is, valami tönkrement könyvkötő, a ki kéregetni jött a rokonokhoz. Az ember igazán nem tudja, hogyan őrizkedjen az ilyen kompromittáló összeköttetésekől.

Mert immár ő nagysága az előkelő társasághoz tartozik s fiát is az előkelő társaság számára akarja fölvenni. Azzal a vagyonnal nem kell tanulnia, megélhet amugy is Alfréd. Az olyan nyomorult páriát, mint a szegény özvegy hivatalnokné fia, hadd kínlódjának az iskolában. Azok-

nak ugys az lesz az életük ké-sőbb is.

Mikor Alfréd tizenhat-éves már ismerős olyan szintanodái növendék-kisasszonyokkal, a kik sohase jártak szintanodába, de szívesen mennek kirándulásokra, pezsgős vacsorákra ilyen ifju urak társaságában.

Most már ritkán találkozik Sándorral, ámbár még mindig egy házbán laknak s ha találkoznak is, alig váltanak egypár szót. Ha meglátja az utcán az ő gyerekkori pajtását, a tulsó oldalra kerül; mert mit mondana, ha valamelyik az ő mostani előkelő barátai közül azt találná kérdezni:

— Ki az a fiatallender?

Mert abban az előkelő társaságban nagyon válogatóság s ámbár befogadják a hajdani építómester fiát, a ki szórja a pénzt, mint a pelyvát, de nem szetelnék, hogy az ő cimborájuknak olyan barátja legyen, a ki kopott kabátot hord s egy ügyvédi irodában imokoskodik.

Huszéves korában már híres gavallér volt Alfréd. Huszonegyéves korában pedig már annyira haladt uri passzióiban, hogy a mama megsokallta.

— Ha így folytatod, koldusbotra juttatsz, panaszkodott ő nagysága

S Ö V E G J Á R T Ó vászonáruháza, Barátok épülete. Olcsó szabott árak.

Nagy választék

fehér és színes barchetok, karton, schiffen és damastból. Különféle vásznak, törülközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkhől, ág- és asztaltartók, szőnyeg- és matracszővetakból.

akad a szemem egy cikkén: „Sok kis karácsony. Ita Molnár Ferenc”. A karácsony titkát magyarázza benne — Molnár Ferenc. Édes Istenem! hát ennyire jufóttunk? Nekünk keresztényeknek egy Molnár Ferenc, magyarázza meg, mi a karácsony értelme? Hát odátul nincs már ennyi tisztesség és izlés, ideát meg ép annyira nincs keresztény öntudat és önérték? S mit hoz ki Molnár Ferenc a karácsony isteni misztériumból? Csak annyit, hogy voltakép egy kis karácsony mindennap, amelyen egy nagy ember születik. „Kis Karácsony” a Shakespeare és Rafael születése napja és csak épilyen kis karácsony az Ur Jézus születés napja is. Mert Jézus is csak megváltója a világnak, hiszen „mindennap születik valaki, aki arra van hivatva, hogy megváltson benneteket.

Hát erre való a póstáskönyv? Hogy egy Molnár megcsufolja benne keresztény hitünket s Jézust magát az istenfiúság dicsfényétől megfosztva a mindennap születő nagy emberek közé ossza? Ha Molnár Ferenc így vélekedik Jézus Krisztusról, ám tartsa meg a nézetét magának, de ne sértsé végig ily ostobaságok hangoztatásával a keresztény társadalmat. S nem arra való a mi derék, tulnyomórészt: katolikus levélhordóink sem, hogy még ők maguk vigyék szét a keresztény házakba a csunya Krisztustagadás mérgét.

— A póstáskönyv az ifjúságot sem felejté ki. Tudvalevőleg a gyermekek és cselédtek örülnék a színes fedélű póstafüzetnek legjobban. Kapnak is benne Lux Terkától (valószínűleg Luch volna helyesen) gyönyörű tanácsokat a „Hordár” című elbeszélésben.

mikor egyre mára kellett érte fizetni az adósságokat.

— Hát mit csináljak, ha te nem adsz annyi pénzt, a menyinyire szükségem van? felelt dacosan a fiú.

Önagysága alkudozni kezdett. Jó, hát ad az eddigi százötven forint helyett kétszáz forintot havonként.

A fiatalember nyersen szemébe kacagott:

— Hát mit csináljak én azzal a kétszáz forinttal?

— De hát minek nekad a a rengeteg pénz, fakadt ki az anyja, mikor lithon mindened van, kosztod, kvártélyod, teljes ellátásod? Megálkudtak kétszázötven forintban.

— De alig telt bele egy-két hónap, már újabb adósságok jöttek, váltók, melyeket a kiskoru fiatalamber aláírt, folyvást sürüb-ben folyvást nagyobb összegről szólók.

Önagysága kijelentette, hogy többet nem fizet, kifogja hirdetni a lapokban is.

— Ugyan mama, ne fukarkodjál, szólít Alfréd félig bosszankodva, félig gunyolódva. Hát kinek a számára tartogatod azt a vagyont, ha nem fiad számára.

Két léha s még délután 2 óra körül is az ágyban heverésző festőnövendékhez egyszerre csak „egy orr üti be magát. Egy kampos, erős rezes orr: a Dávid hordár orra”, aki mindenre kész ifjainknak pénzszerezés végett a következő apróhirdetés közzétételét ajánlja: „Husz éves festő nőül veszi azon nőt, ki negyven koronával kíségeti”. Erre a következő párbeszéd fejlődik ki közöttük:

— Dávid! Ember! — Csak írják. Maguk nem tehetnek róla, hogy a nők olyan ostobák, mint a seprőnyél. Legkevesebb husz ajánlatot kapnak. Ez: 800 korona. A telet keresz túlhuzzák belőle. És nem lesz belőle semmi baj. És ha valamelyik nő mégis piszkoskodna azt mondják: hecc volt és szemébe vágják a pénzt. Ugyis hecc! Ha majd egyszer sok pénzt lesz, visszaadják a libáknak. Ne kem meg adnak öt pengő provizó. Mi ez? Egy rossz, ötven pengős zongora után is adnak ennyit. És ez házasság!

Igazán örülünk, hogy illetékes helyről ilyen szép és objektív bírálatot kaptunk az apróhirdetésekről. De hát édes Istenem, muszáj a mi ifjúságunknak épen ilyen gondolatokkal menni neki az ujesztendőnek?

Aztán Ötletek c. alatt Palágyi Lajostól olvassunk nem épen épületes, sőt teljesen erkölcsstelen és a kereszténység ellenségeinek programját legjobban kifejező epigramma félkét. A Tanács című így indul:

Pajtás, ha nagy ember kívánság lenni, Előbb a mások nagyságot tagadjad. Döntsd a szabot, mely másokénak épül, Hogy a szerethető-törmelekből Talpkövet emelhesz önmagadnak.

Nagyon jó tanács, köszönjük megfogadjuk.

Végül, hogy nekünk a keresztény hit, hanem az erkölcs is megkapja maga arcaücsapásait, arról Pakots József elbeszélése gondoskodik: A szerelem haldoklása címen. Valami szép „tunya, fáradt asszony” szerepel benne, aki bajdan mint szobrászok modellje kezdte pályafutását s öregedő korára megelji a vágy, hogy visszatérjen régi mesterségéhez. Hitvány ruhát ölt magára és siet Markos Adam mesterhez modell állni. Ruháját lehányja a mester elé lép... de itt erről nem írhatunk tovább ami ezután következik, szemcszedett arcprító szemérmelenség, buja turkálás a piszokban, a trágárságban. Pakots József, a Pesti Hirlap tárca gyarosa, bizonyval semmi különöset nem talál gyalázatos írásában, de mi mégis reszkette kérjük: mi címen, mi jögon viszik be ezt a leplezetlen disznóságot ezer és ezer keresztény családba, tiz, és tizezer gyermek és serdülő leány kezébe? Milyen nyomokat fog az ifjúságban hátrahagyni az ilyen ujevű olvasmány, még aztán az a jelenet, ahol a művész a „műrtő szemekkel vizsgálja a meztelen modellt és

konstatalja, hogy az asszony „szélesített teste” már nem szerelem tobzódásának, hanem csak a szerelem haldoklásának megérzésére alkalmas, amire a „hajdani modell-leány vére ebben a pillanatban újra felpezsdül” stb. stb. Nem kellene e törvény elé állítani azokat a lelkefen lélekmegezőket, akik a rideg profit, a gseft kedvéért ilyen arcátlan merényleteket követnek el a nép és az ifjúság ellen? Vagy talán ez is irodalom? Ez is művészet?

A derék póstásokat arra kérjük, hisz legtöbbje derék, vallásos katolikus ember, — hogy mások ne menjenek lépre azoknak a férciratkereskedőknek, akik az üzletnek mindent de mindent alárendelnek, hanem forduljanak póstáskönyvért inkább vagy a Szent István társulathoz vagy a Népszövetséghez. Máskülöben kénytelenek volnának még a tekintetes postaigazgatóságot is megkérdezni, hogy vajjon van e tudomása róla, hogy a levélhordók keze által micsoda méreg és micsoda szenny tolaszik be ezer és tizezer keresztény család szentélyébe.

## Amerre Romániába mentünk.

Nehéz három hónap után zászlóaljunk Lupénybe került — pihenésre.

Olyan három hónap volt ez, a melyet fáradságban és borzalomban még a harctér is csak ritkán produkál. Ez a román harctér ránk nézve egyenlő volt mindennapos harcokkal, fázósító menetelésekkel, halálhali kacérkodásokkal; aztán napokkal és hetekkel, amelyeket 1800 méteren felüli magasságban kellett végigszenvednünk, ahol fagyasztó szélben, folytonos ködben és hóban éltünk már akkor, amikor a völgyekben és a síkokon még a nyárutó langyos, virágillatos napjai jártak.

Hát ilyen három hónap után bizony, amikor Lupénybe kerültünk, emberroncsok voltunk: sárga arcú, görnyedt alakok, rongyos ruházzal és bakancsokkal, amelyeken forintnyi lyukak tátongtak, bevonva ujnyivastagon makacsul ragadó fekete sárral a targujiui siérlő és sárga agyaggal a Vulkan-szerpentinjéről.

Egy jó heti pihenés azonban a sárga arccokat pirosra színezte, a ruhák szakadásai bevárártak, a sarat levakarták a kék és vizeszakerület a szemekbe az egészség derűs, csillogó mosolya.

Elérkezett végre az idő a Románia elleni büntető hadjáratra. Még az idő is úgy akarta, hogy mostmár elég legyen a román kalózkodásból: a november eleji kődös-és napok elmúltak s a határhegyek nem felhőpongyolájkba öltöztek, hanem szépen kicsipített magukat, napsugarakból font arányosan csillogó lepelle bujtatták sziklatestüket.

November 10-én kora reggel

bucstut vettünk Lupénytól. Elsőrangú műton hagytuk magunk mögött Vulkánt, Bártyóit, csupa híres helyeit a Zsilvölgyi közsénbányászataknak, hol azonban most még pihentek a gépek és a felhőkbe ágaskodó kéményeken nem omlott a hóhók lehelle: a füst.

Valami jökedvű menetelés volt ez, olyan lakodalmi sáfaték, frissen. pihentem, tisztán. Olyánnak tűnt föl a zászlóalj, mint három hónappal előbb, amikor a laktnyaból megindult nehéz utijára: rőzsásan, szekfűsen, nótásan, fellobogozva, kúrjogaló jökedvvel. Akkor volt olyan rend a sorokban és akkor csillogott olyan büszke fölényesség a szemekben... S ime háromhónapi keservek, vágyak és szenvedések után újra így fest a zászlóalj. Csak egyben nem volt hasonlítható a három hónappal előbbihez: számbeli tekintetben. Bizony a létszám lefogott ezerből kétszázra.

Ritmikusan kopogtak a bakancsok a godozót műton. Olyan volt ennek az utnak a felsíne, mintha aszfalt lenne: egyenetlesen sima és puhán ruganyos, kellemes volt rajta gyalogolni a hajnali hűsben. Bocskoros román foglyok dolgoztak rajta s ugyancsak vigyáztak arra a felügyelőikre bizott német sógorok, hogy egy se lopja a napot, hanem serényen forgassák a csákányt meg a lapátot. Ha akarták a háborut, érezzék legalább.

Kiértünk a petrozsény szurduki országuatra, de ott aztán meg is kellett állanunk, mert az út tele volt zsufolásig katonával, ágyuval, szekérral; szép sorjában vonultak el egymásután német gyalogság, a mi bakáink, végtelen hosszú szekérsorok, mokány bajszos magyar huszárok, lovasok, lohogós-lándzsás halállejes német huszárok, tüzérség, ásos-csákányos, munkás csapatok, aztán vöröskeresztes sanitéz kocsi-sorok.

Ledőlünk az út melletti pázstos rétre és úgy bálultuk a szédtőben nagy forgalmat s vártuk, míg majd miránk kerül a sor.

A Románia ellen megindult nagy offenziva egyik legfontosabb pontja a Szurduk-szoros; nem csoda hát, hogy ezen az uton csak úgy hemzsegett a sok gyalogos és lovas, szekér és ágyu. Az utánpótlás emberanyagban, eleségben, municióban ezen az uton történt; itt bonyolódott le szemünk előtt a háborús élet tárka, változatos mozgóképe. Jól esett látni a mosolygó arccokat és a siker reményétől csillogó szemeket. A gyalogság vígan dalolt, az ágyuk nehéz terhe alatt dábörgött a föld, zörgött a sok szekér, csattogtak a lovak patái, kiáltottak a kocsisok, lehetett itt hallani mindenféle nyelvet és huzódott minden — a hosszú kigyóvonal — déinek, a határhegyek felé: Romániának.

Benn mélyen a hegyek között már folyt az ütközet; ha délről megindult időnként a szél, heves ágyubömbölés tompa moraját hozta magával. Ott már déngették a németek az oláh síkso-

**BLOUS UJDONSÁGOK!**

**NŐI ÉS LEÁNYKA KÖTÖTT KABATOKBÓL NAGY VALASZTEK.**

**VERMES áruházában.**

Flanel, Posztó, Selyem, Jpóanals, Crepp  
de chiné és gyász blousokból.

kat! Egy fáradt, izzadó kerékpáros hozta a jó hírt: már megindult a román vonal... megünneljük előre...

Még jó darabig hentegettünk a puzos pázsiton s élveztük a langyos délelőtti napot, mikor végre hangzott a parancs: „Auf!” reánk került a sor, beálltunk mi is a hosszú, mozgó vonalba s követtük a többieket.

Előttünk ezerméteres hegyek zárták el az utat: épen keresztbe fekdtek; a kiugró sziklaöklök szinte integetni látszóttak: ne jertek tovább, erre nem mehettek! De amint odaértünk a hegyek lábához, a sziklák merész essével utat nyitottak és egy szűk, impozánsan szép hegyszakadékba jutottunk, amelyet a természet, a víz és a dolgos ember átalakított a Kárpátok egyik legszebb átjáróvá: — ez a Szurdok-szoros.

Mindjárt a szoros kapuja előtt a két Zsil-folyó, mint jó testvérek ölelkeznek össze s többé nem hagyják el egymást, szorososan odasimulnak utunkhoz s hűsége-sen kísérnek mélyen be Romániába.

Ez a pazarszépségű szoros épen keresztben töri át a határ-hegyek egymással párhuzamosan haladó láncait, széles kanyarulatokkal megkerülgetve egy-egy a völgyön teljesen átnyújtózkodni akaró sziklakuigrást. A Zsil rohanó vize habjainak évezredek óta dolgozó csáknyaival nagy erővel törte évezredekben át s töri most is a kemény sziklákat, egyre szélesítette az átjárót; aztán a víz munkáját folytatta az ember, a sziklafalakba utat véselt s ma ott tartunk, hogy a szakadék egész hosszában a legpompásabb műtt szalad végig.

B. F.

## HIREK

— **Tábori lelkesítő kitérítés.** Holesky Agoston őrdi plebánost, tartalékos tábori lelkesítő a lelkesítő érdemkeresztrel tüntették ki a hadiértelmével. Holesky Agoston második éve már az orosz fronton teljesíti tábori lelkesítő szolgálatát. A legbátrabbak közé tartozik, a legnagyobb veszedelmekben, golyózáporban is katonái között van és lelkesíti, erősíti őket.

— **A városi színház bérlete.** Megírtuk, hogy a színügyi bizottság egy évi tartamra a városi színházat Fodor Oszkár igazgatónak javasolta bérbeadni. A tanács elfogadta a bizottság határozatát.

— **Február végén.** Február végén egy igazán kedves és nagy-szabású színházi délutánunk lesz a Pro Patria hadijótékonyági egyesületünk jóvoltából. Gazdag, magas színvonalú műsoros délutánról lép meg a közönséget, a melynek a Pro Patria dédelgetett hadi intézménye volt az egész háború alatt. És ez természetesen is, amikor oly kedves és lelkes vezetői vannak, mint a Széchenyi-leányok. Lesz nagyszerű babavásár. A babavásár bájos szövegét kitérítő helyi költőnk, Szemlér Ferenc főgimnáziumi tanár készítette. A helyes baba a kis Széchenyi Mártha lesz. Azonkívül a város

legtöbb urileány részvesz a kedves hadiélváltás műsorán. A részletes programot annak idején ismertetni fogjuk.

— **Közgyűlés a városnál.** Székesfehérvár törvényhatósága folyó hó 29-én délután 3 órakor rendes közgyűlést tart a következő programmal: Polgármester bemutatja a 10. huszárezred, a 69. gyalogezred és a 17. honvédegyezred választait, melyeket a város közönsége nevében karácsony alkalmával hozzájuk intézett üdvözlő iratra küldtek. — A kereskedelmi miniszter a berkocsi díjakkal 40 százalékkal történt felemelését jóváhagyta. — Az O. M. G. E. az ipari cikkek határ-árszakba kérdésében a kormányhoz intézett emlékiratát pártolás végett megküldi. — Zemplén-megye felirata a háború tartamára az általános kötelező polgári szolgálat behozatala érdekében. — Gruber Lajos malombérlő kérelme 6300 K engedése iránt. — Rauscher Béla által az iparos tanuló otthona javára tett alapítványának alapító levele. — Bilkei Ferenc felsővárosi plebánus kéri, hogy a Fel-támadás és a Kálvária temető kápolnája, valamint az őreghegyi szent Donáth kápolna alapjainak és jövedelmeinek kezelését reá ruházza a város. (A tanács ma foglalkozott e ponttal és elutasította.) Három iskolaszéki tagsági hely betöltése. — A szakbizottságokban és szakosztályokban megüresedett helyek betöltése. — A háromnál több gyermekkel bíró városi alkalmazottnak külön családi pótlék megszavazása. — A következő díjjeleget hatályának egy évre meghosszabbítása. — Fittler Béláné özvegyi nyugdíjának megállapítása. — Az Országos Közélelmezési Hivatal rendelete a vémörleési díjak megállapításáról. — Tanácsi előterjesztés a kéményseprési díjak egységáinak fölemelésére. — Tanácsi előterjesztés a koronázás alkalmával fölmerült költségek megszavazása tárgyában. — Tanács javasolja, hogy dr. Kom-mendovits Gyula ügyvéd árvaszéki pótelnökké választassék.

— **A trafikok zárórája.** Tisztelt Szerkesztő ur! Számolva a háborús körülményekkel, mindenesetre kritika nélkül kell hagyunk azt az intézkedést, hogy már délután 6 órakor záróra legyen az üzletekben. Talán sokaknak kellemetlen ez, egyeseknek, értem kereskedőknek talán anyagi kárral is jár, de hát a háború! A kényszerítő körülmények hatása alatt felesleges volna minden hosszadalmas filozofálás. Illetve szíves engedelmevel mégis bátorodom egy kis filozofálásra vetemedni. Szerintem (és nagyon sokak szerint) a trafikok záróráját a fővárosi minta szerint nálunk is legalább hét órára kellene kitolni még pedig nem a trafikok, hanem a közönség érdekéért. A hatóság záróra miatt az ember legtöbbször nem juthat esti lapokhoz. Mire megérkeznek (köz-tudomásu, hogy a vonatok egy óras késésen alul nem is kezdik a késést) az esti újságok, a trafikoknak jóformán zárniok kell. Így aztán újság nélkül marad az ember. Hasonlóképpen a helyi lapokat sem vásárolhatjuk meg, mert mire megjelennének, már záróra van. Azt hiszem, annak a 8—10 égneke áram-fogyasztásától el lehetne tekinteni a

közönség érdekéért. (En leg-alább így gondolom. Hát Szerkesztő ur? Különbön a régi tisztelettel Zár Ora.

— **Az eladott terményért.** Leri Ignác Alsókirályosri lakos 200 métermáza árpát adott el a Hadi-termény Részvénytársaságnak. Az eladott árpára 4000 korona előleget is kapott, de még nem szállította be. A rendőrbíró 45 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Ki tud róla?** Galler József vasutasvezetési katonája (1912. októbertől 1916. júniusig a 69. gyalogezredben szolgált) 1916. október hó 30-án a román fronton elűnt. Ki tud róla valami hírt, értesítse hozzátartozóit. (Galler József, Székesfehérvár Felsőkirályos 26. sz.)

— **Szappan a hadikórházaknak.** A Schützer szappangyár 140 darab szappant ajándékozott a tisztai hadikórházaknak.

— **Ausztriában kipellengérezik az árdragitákat.** Az alsóausztriai helytartóság rendeletet intézett a rendezett tanácsú városokhoz és kerületi főnökségekhez, hogy mindazok neveit, akik újév óta jogerősen elítéltek oly kihágásokért, amelyeket az élelmiszer-kereskedelemben szabályai ellen elkövettek nevezetesen olyan deliktumokért, amelyek a jegyrendszerű élelmiszerre vonatkoznak, a hivatalok hirdető oszlopain és hirdetőtábláin, valamint a napilapokban meg kell közzé. Hát nálunk mikor lesz ez.

— **Bojtorján hajszesz kórpásodás, hajhullás ellen; üvege 1 korona, 30 fillér.** Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban?

## SZÍNHÁZ.

**Farsang.** Molnár Ferenc boszantóan unalmas, tartalmatlan, fabatkát sem érő színművét, vagy mi a csuda tákolmányát a Farsangot kedden este hozták először színre a székesfehérvári városi színházban. Zsúfolt volt a ház, majd egy Molnár darab nem csinál zsúfolt házat, azt hisszük azonban, hogy mindenki sajnálta érte a pénzt. Ha akad valaki, aki a Farsangot kétszer megnézi, azt az embert, mint valami világcsudát mutogatni fogjuk: Az előadás? Hát lehet az ilyen darabot jól játszani? Inkább arról beszéljünk, hogy a közönség fele megnáthasodott az előadás alatt, mert — nagyon hideg volt. Állandóan ilyen hideg lesz a színház? Legalább akkor írják ki a színlapra, hogy: kérik kucsmában, bundában és lábszákbán megjelenni. A Formalin vattát se tessék otthonfelejtetni.

### Heti műsor:

Csütörtök: Három a kislány.  
Péntek: Mágna Miska.  
Szombat: Szulamith.  
Vasárnap d. u.: Ó vagy senki.  
este: Névtelen asszony.

### Az Uránia mozgószínház hírei.

Dorrit Veixler megvesztegetően bájos egyénisége fogja ismét az Uránia közönségét megkacagtatni. A „Nögyülölök” című vígjátékban még csütörtökön és pénteken kerül az Urániában bemutatásra. E páratlanul ötletes vígjáték az őszi évad első Dorrit Veixler filmje és felülmúl minden eddigit. Előadások 6 és fél 9 órakor.

**Köhögés ellen** kitűnően bevált láziszor d. Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert városháztéri Magyar Korona gyógyszerárban.

## APRÓHIRDETÉSEK.

**Felsőruha varroda, Nádor-utca 21. sz. a.** most nyílt meg, hol a legelegánsabb női és gyermekruhák készülnek. A nagyérdemű hölgyközönség jóindulatába ajánlják magukat Ernesné és Barossné.

**Néhai Nagy Józsefné örököséi** fele szőlő Demkőhegy 31. szám szabadkéből eladó. Tudakozni lehet Ispánki Juliánál Maroshegy 80. sz. — Ugyanott egy rét, fele részben szántóföld, szintén eladó.

**Tanulóleányok** varrodába fizetéssel felvétetnek. Kijó utca 5.

**Egy egészen új** kocsibunda farkasprémmelel eladó. Budai-ut sz. ajtó 8.

**6 darab 5 hónapos malac** eladó, Széchenyi-utca 92. sz. Ugyanott egy kazal alomszalma is eladó.

**Kiadó lakás.** Két egymásbanyúló, butorított szoba konyhával bármely órán kiadó. Tudakozni lehet Széchenyi-utca 2. sz. f. em. 5. ajtó.

**Szerder utca 16. sz. ház** szabadkéből eladó.

— **Jó keresethez** juthat, aki a Fejérmegyei Napló és az Uj Lap utcai elarusításával foglalkozik. Jelentkezöket a kiadóhivatal felveszi. Jelentkezni a délutáni órákban lehet.

**Szabás, varrás és a rajzolás** ban alapos oktatás nyerhető Urban Margit tanítészében, Ybl Miklóss-utca 14.

## Urania színház.

Lelet. 233 — Telefon. 233.

Csütörtökön és pénteken, január hó 25 és 26-án:

Nordisk vígjáték esték!

Dorrit Veixler

főszereplésével

Nögyülölök

Remek vígjáték 3 felv.

Pompás kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9 kor.

## Apollo - színház.

Szerdán és csütörtökön, január hó 24 és 25-én:

A munició király

Amerikai háborús dráma 3 felv. Amerikai magyar munkások harca az ottani municiógyártás ellen.

Remek kiegészítő pötműsor.

Előadások 6 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.